

Çocuk / Genç

Yalandan tuğlaların gevşek harçları

Gençlik edebiyatına yaklaştıkça fark ettiğim bir şey, edebiyatın türü, konusu, önceliği ne olursa olsun, kültürele ve evrensele dokunduğu anda, anlatılan öykünün kaç yıl geriden ya da ileriden geldiğinin çok da önemli olmadığı. Zira "genç okuru yakalamak için" günümüz teknolojilerinden, iletişim biçimlerinden, olaylarından katkılar yapmayı bir "önkoşul" kabul etmek, sadece yayıncının değil edebiyatın da piyasası karşısında yenilgiye uğradığı anlamına gelir.

Misal, ben küçükken eve sürpriz bir misafir geldiğinde, eğer evde babam yoksa, annem beni bir köşeye çeker, bir yandan bana, "Git babanı bul, falanca Amcalar'ın geldiğini haber ver," der, bir yandan da gelen misafirlere, "Yücel'in ufak bir işi vardı, haber saldım hemen gelir," diye ufak bir yalan söylerdi. Zira gelen misafirlere kapımızın her zaman açık olması ve davetsiz de olsalar, onları hazır bir şekilde bekliyor olmak geleneğimizde vardı. Hâlâ da var. Asla belli edilmezdi onlara "davetsiz" oluşları, çok ayıp! Sosyal medyayı, "check-in" yapabileceğiniz uygulamaları, akıllı telefonları bırakın, daha cep telefonlarının olmadığı zamanlardan bahsediyorum. Mekân değiştirip, insanı bazen dolaşarak aradığımız yıllardan... İfade şeklim kulağa 50'ler gibi geliyor ama, en fazla yirmi yıl öncesine, 90'ların başına ait gerçekler bunlar. Aramda taş çatlasa on yıl olan bugünkü neslin bu durumlara bu kadar yabancı gösterilmesi, onlara bambaşka yaratıklar gibi bakılması bana hep tuhaf gelmiştir. Tamam, on yılda dünyanın, yaşam tarzlarımızın bu derece değişmesi gerçekten akıl alır gibi değil. Ama bu, öykülerimizin, dertlerimizin, mücadelelerimizin, duygularımızın, rüya ve kâbuslarımızın da bu hızda değiştiği anlamına gelmiyor.

Ya ait olmadığınız yer en yakınınızsa

Son dönemde yayımlanmış gençlik edebiyatı örneklerine baktığımızda, bir yere ait hissetmemenin, biyolojik bağlarımızdaki zayıflığın, köksüzlüğün, buna göre kimlik oluşturamamanın yarattığı boşluğun, asla güncelliğini yitirmemiş bir tema olarak karşımızda durduğunu görüyoruz. Ahmet Büke'nin "Mevzumuz Derin"inde, Ellen Wittlinger'in "Elden Düşme"sinde, Müge İplikçin'in "Saklambaç"ında, hatta Zoran Drvenkar'ın "Aleve Dokunmak"ında bile karşılaşıyoruz bununla. Bu kez de İrlandalı yazar Mark O'Sullivan ele alıyor aidiyetsizliği. Ama daha farklı bir soruyla: Ya ait olmadığınız yer en yakınınız, yanı başınızdaki aileniz olursa?

"Bir Adım Daha" tam da şu noktaya kadar an-

latmak istediklerimi ete kemiğe büründürebilmiş bir kitap. Kitap, üç gencin kendi kimlik ve varoluş mücadelelerini, sosyal hayatlarını, dünyayla olgunlaştırmaya çalıştıkları ilişkilerini tüm gerçekliği, gençliği, inişi ve çıkışıyla anlatıyor; ama, en basitinden bir SMS sinyali bile duymuyoruz. Nance, 16 yaşında İrlanda'da anne ve babasıyla yaşayan, esmer tenli, kabarık ve kıvrıkcık saçlı melez bir genç olarak karşımıza çıkıyor "Bir Adım Daha"da. Hemen belli oluyor zaten evlatlık olduğu. Bu yaşına kadar tek bir zorluk yaşamadan adapte olmuş ailesine, arkadaşlarına. Çevresinde ırkçı bir potansiyel elbette var, ama kendisine yönelik en ufak tacizi bile savuşturmasında ona yardımcı olacak, her zaman sığınıp avuntu bulabileceği bir ailesi, sevgilisi ve dostları var. Hafif de olsa İspanyol'u andıran annesi dışında çoğunlukla uzun boylu, yer yer çilli, bol bol kızıl ve genellikle de soluk tenli insanların arasında tek siyahi olup da çevresiyle bir aidiyet ilişkisi kurmasıysa, hiç kolay değil. Desteğe ihtiyacı olduğu çok belli. Bu güne kadar da ailesi ve sevgilisi OD sağlamış ona bu desteği. Ancak bir gün, eski bir fotoğraf geçer eline ve o zaman başlar yabancılaşma. Bunca zamandır biyolojik ebeveynleri hakkında niçin bilgi sahibi olmadığıyla ilgili sorular baş gösterirken, düşünmeye başlar dünyasının koca bir yalandan ibaret olduğunu. O kadar bugün, o kadar yarın, ama bir açıdan da o kadar dünki roman. Duygularını alelade bir tweet'le bile paylaşmayan gençliğin gerçekliği. "Her an ulaşılabilir" olmayanların anlatımsal yakınlığı. Sabit hattın, temasın, yüz yüze bakmanın eskimeyen, eskimeyecek dili.

"Bir Adım Daha"da düşündürücü olan, bilerek ya da bilmeyerek kurguladığımız yalanlarla kurduğumuz yaşamların kırılganlığı. Küçük küçük var ettiğimiz ve üst üste koyduğumuz yalanların bir yerden sonra birleşerek, kocaman, yalandan bir dünya oluşturabileceği gerçeği. Hatta bu gerçeğin bir gün, hiç de ummadığımız bir anda, bizi şaşkına çevirecek bir dört duvar şeklinde örülmesi çevremizde. Hele de o duvar bir gün yıkılmaya meylederse, ne-

lerin aydınlığa çıkacağı... Nance'in biyolojik ailesinin izini sürerken ortaya çıkardığı her gerçek, bizim kendi dünyamızda oluşturduğumuz yalanları da farklı bir noktadan çarpıyor suratımıza. Korkarak soruyorsunuz o zaman kendinize: Ya bizim duvar ne kadar sağlam? Bu çatlaklar ne anlama geliyor? Kendiliğinden mi yıkılacak duvarlar, ben mi yıkacağım? Peki, buna hazır mıyım?

Duvarlara tuğlayla mı çekiçle mi yürüyorsunuz

Kendimize kurguladığımız yaşam(lar)ın, ona yüklediğimiz söylemlerin kardığı harcın bazen ne kadar dayanıksız olabileceğini görmek, gerçekten ürkütücü. Sahip olduklarımız ya da olduğumuzu sandıklarımız, amaçlarımız ya da amaç diye önümüze koyduklarımız, var oluş sebeplerimiz ya da öyle görmek istediklerimiz, elimizden bir bir kayıp giderse ne yaparız? Nance'in sevgilisi OD'nin dramı da bu, belki. Kitabın başında güzel bir ilişkiye sahip, başarılı futbolcu, "delikanlı", sorumluluk sahibi, koruyup kollayan, güçlü ve gözetken OD, yavaş yavaş bunları kaybetmeye başlarsa, ne yapar? Ya niçin "kaybetmek"tir konu? Gerçekten kaybetmiş midir, yoksa dev bir yanılgı içinde sürükleniyor mudur o da? Başına gelen aksilikler ve şanssızlıklarla başa çıkmak, kendi hayatını "silip atmaktan" mı geçiyor ille de, yoksa o hayatın kül-lerinden doğmaktan mı?

Dün, ebeveynlerimiz de bazı duvarları ördüler, bazılarını sadece tuğla taşıdılar, bazılarını da karşı durdular. Bizi bazen bu duvarların içinde korudular, bazen de birkaç adım dışarı çıkmamıza izin verdiler. Bugün hangi duvarlara, ne şekilde ayak uydurmaya çalışıyorlar? Peki ya biz ne taşıyoruz elimizde? Yeni yeni tuğlalar mı, yoksa devasa çekiçler mi? Mark O'Sullivan'ın Türkçedeki ilk romanı "Bir Adım Daha"nın düşündükleri ne dünle özetlenir, ne bugüne, ne de yarına.

Ve Seanie...

İşte bunu beklemiyordum Seannie! Senin stereotipik bir şekilde her zaman gülen, eğlenceli, fark yaratan ve göze batan bir yıldız olman gerekiyor; çünkü biz böyle gördük, buna alıştık. Peki nedir senin ışıltını söndüren? Baskılar mı? Yoksa..?

Seannie, var sende bir şeyler...
Bu kadar sessiz, bu kadar içine kapanık, bu kadar yalnız ve bir o kadar da başarılı, verilen görevleri layıkıyla yerine getiren bir insan olman kuşkulandırıyor beni.
Bakalım bunun altından ne çıkacak...

BİR ADIM DAHA

Mark O'Sullivan
Çev: Müren Beykan
On8 Kitap
212 s.

